

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Οίκος Ανδρέου & Μαρίας Καλοκαιρινού

Σοφοκλή Βενιζέλου 27 / Λυσιμάχου Καλοκαιρινού 7

71202 Ηράκλειο, Κρήτη

Τηλ.: (2810) 283219 - 288708 Fax: 283754

e-mail: info@historical-museum.gr

www.historical-museum.gr

ΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΤΟΥ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ

(2012-2013)

Για την σχολική περίοδο 2012-2013 η **Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών**, στο πλαίσιο των **Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης** που αξιοποιούν εκπαιδευτικά τις Συλλογές του Μουσείου, θα προσφέρει σε μαθητές νηπιαγωγείου, δημοτικού, γυμνασίου και λυκείου τα προγράμματα που περιγράφονται παρακάτω.

Μνήμες από την Κρήτη του Μεσοπολέμου μέσα από τις πηγές του ΙΜΚ

Απευθύνεται: στην ΣΤ' Δημοτικού και Α', Β' και Γ' Γυμνασίου

Διάρκεια: 15 Οκτωβρίου 2012 - 7 Ιουνίου 2013

Πρόκειται για μία νέα εκπαιδευτική δράση του ΙΜΚ η οποία θέτει ως στόχο την εξοικείωση των μαθητών με τις αρχειακές πηγές ως πολύτιμου εργαλείου μελέτης και κατανόησης του παρελθόντος. Οι μαθητές θα έχουν την ευκαιρία να αντλήσουν πληροφορίες για την ιστορία, την καθημερινή ζωή και την ψυχαγωγία των κατοίκων της Κρήτης στην περίοδο του Μεσοπολέμου, αξιοποιώντας και ερευνώντας επιλεγμένες πηγές από το αρχείο της βιβλιοθήκης του Ιστορικού

Μουσείου Κρήτης.

Η Άνοιξη των ποιητών

Απευθύνεται: σε παιδιά Νηπιαγωγείου

Διάρκεια: 13 Μαΐου-24 Μαΐου

Με αφορμή ένα ποίημα, θα ανακαλύψουμε μέσα στο Μουσείο ένα στεφάνι, φτιαγμένο από άνθη λεμονιάς και έπειτα μια ιστορία, για ένα γάμο ανοιξιάτικο ανάμεσα στη Γη και τον Ήλιο - που ίσως είναι παραμύθι, ίσως και όχι. Θα δούμε ζωγραφιές, ίσως και να φτιάξουμε μερικές, αλλά σίγουρα θα μεταμφιεστούμε! *Ποιος θέλει να κάνει την Άνοιξη?*

Μονοπάτια μέσα στην πόλη, δρόμοι μέσα στην Ιστορία

Απευθύνεται: στην Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεις του Δημοτικού στο Γυμνάσιο και το Λύκειο

Διάρκεια: 15 Οκτωβρίου 2012 - 7 Ιουνίου 2013

Με αφετηρία τη Μακέτα της πόλης του Ενετικού Ηρακλείου, που βρίσκεται στην αίθουσα **ΑΝΔΡΕΑ Γ. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΟΥ** του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης, σχεδιάστηκε ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα που επιδιώκει, τόσο μέσα από την αξιοποίηση της ίδιας της Μακέτας όσο και των υπόλοιπων εκθεμάτων του Μουσείου, να μυήσει τους μαθητές στις ιδιαιτερότητες της τοπικής ιστορίας και να αναδείξει το ιστορικό βάθος της πόλης και των μνημείων της από το βενετσιάνικο παρελθόν μέχρι σήμερα. Η διάρκεια του, προβλέπεται στις τρεις ώρες και **περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:**

- α)** Ομαδική έρευνα της σχολικής ομάδας, σχετικά με επτά μνημεία της πόλης, **πριν την επίσκεψη στο Μουσείο**, κατόπιν συνεννόησης του εκάστοτε εκπαιδευτικού με το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου.
- β)** Υλοποίηση του προγράμματος **στον χώρο του Ιστορικού Μουσείου** με εκτενή παρατήρηση της Μακέτας και των λοιπών σχετικών εκθεμάτων που εκτίθενται στο Μουσείο.
- γ)** Θεματική περιήγηση στην πόλη του Ηρακλείου, **επιτόπια παρατήρηση των ενετικών μνημείων** και υλοποίηση εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων σε φυλλάδιο εργασίας.

Ο κύκλος του ψωμιού

*Απευθύνεται στην Α΄, Β΄, Γ΄ τάξη του Δημοτικού
και στο Νηπιαγωγείο*

Διάρκεια: 15 Οκτωβρίου 2012 - 7 Ιουνίου 2013

Το πρόγραμμα στοχεύει, αφενός στη βιωματική γνωριμία των παιδιών με το Λαϊκό Πολιτισμό της Κρήτης και αφετέρου στην επαφή και γνωριμία με την Ιστορία της Τέχνης και το πως απεικονίστηκαν μέσω κυρίως της ζωγραφικής οι διαδικασίες παραγωγής του ψωμιού. Μία επιπλέον επιδίωξη που θέτει το πρόγραμμα, μέσω της προβολής έργων Τέχνης, είναι να διαπιστώσουν οι μαθητές πως οι αγροτικές εργασίες που πραγματοποιούσε ο κάτοικος της Κρήτης προκειμένου να παράγει το ψωμί του, ήταν παρόμοιες με αυτές που πραγματοποιούσε ένας Ολλανδός αγρότης του 19^{ου} αιώνα, ή ένας αρχαίος Αιγύπτιος, ή ακόμη ένας Γάλλος την περίοδο του Μεσαίωνα. Η παραδοσιακή ζωή της υπαίθρου της Κρήτης και η Εθνογραφία δεν παρουσιάζονται με τρόπο εσωστρεφή, αλλά σφαιρικά, μέσω και παράλληλα με την εικόνα των άλλων λαών. Το πρόγραμμα περιλαμβάνει επίσκεψη στο Κρητικό Σπίτι που έχει ανασυσταθεί στο Ιστορικό Μουσείο, την “ανακάλυψη” μέσα σ’ αυτό των πρώτων υλών και των εργαλείων για την παραγωγή του ψωμιού, συνεχίζεται με διαδραστικό, μουσικοκινητικό παιχνίδι, εκπαιδευτική προβολή, και ολοκληρώνεται με εικαστικές δραστηριότητες.

Υφαίνουμε;

*Απευθύνεται στην Δ΄, Ε΄ και ΣΤ΄ τάξη του Δημοτικού
Διάρκεια: 15 Οκτωβρίου 2012 - 7 Ιουνίου 2013*

Σκοπός του προγράμματος είναι να κατανοήσουν τα παιδιά την αλληλουχία πρώτη ύλη - νήμα - ύφανση - ύφασμα. Να συνειδητοποιήσουν το χρόνο και τον κόπο που απαιτούνται για την κατασκευή του υφάσματος και των ενδυμάτων χωρίς την παρέμβαση της μηχανής. Να γνωρίσουν, όσο είναι αυτό δυνατόν, τις διαδικασίες προετοιμασίας της πρώτης ύλης και κατεργασίας του νήματος μέσα από κατάλληλο εποπτικό υλικό (αυθεντικά εργαλεία, βίντεο, φωτογραφίες, κείμενα κ.λπ.). Να δοκιμάσουν και τα ίδια να υφάνουν. Τα παιδιά με την ενεργό συμμετοχή τους, ανακαλύπτουν και παρατηρούν ό,τι υπάρχει μέσα στην ειδικά διαμορφωμένη έκθεση. Στη συνέχεια, γνωρίζουν τα βασικά είδη των παραδοσιακών κρητικών υφαντών και τη χρήση τους, την ποικιλία των μοτίβων και το συμβολισμό τους. Τέλος, καλούνται να γευθούν και να μοιραστούν τη χαρά της δημιουργίας όχι πια μέσα στο χώρο του Μουσείου αλλά στην τάξη

τους με τους συμμαθητές και τους δασκάλους τους, όπου το πρόγραμμα μπορεί να συνεχιστεί με βάση το εκπαιδευτικό φυλλάδιο που τους διανέμεται.

Μουσειοσκευές “Ο κύκλος του ψωμιού”

*Απευθύνονται σε όλες τις τάξεις του Δημοτικού
και στο Νηπιαγωγείο*

Διατίθενται: 15 Οκτωβρίου 2012 - 7 Ιουνίου 2013

Χρόνος δανεισμού: 15 ημέρες

Για τα απομακρυσμένα σχολεία του νομού Ηρακλείου καθώς και των υπόλοιπων νομών της Κρήτης και της Ελλάδας, καθώς και για τους δασκάλους που θα ήθελαν να συνθέσουν ένα δικό τους πρόγραμμα προορίζονται οι μουσειοσκευές του “Κύκλου του ψωμιού”.

Στις μουσειοσκευές περιλαμβάνεται έντυπο και εποπτικό εκπαιδευτικό υλικό. Εκτός από τα ειδικά φυλλάδια για κάθε μαθητή και το φάκελο ΜΕΛΙΝΑ για το δάσκαλο, περιέχονται και τα παρακάτω έντυπα:

- Εισαγωγικό κείμενο που επεξηγεί το στόχο της μουσειοσκευής και του προγράμματος.
- Έντυπο αξιολόγησης του προγράμματος.
- Dvd που παρουσιάζει σχετικές με το θέμα φωτογραφίες οι οποίες συνοδεύονται από επεξηγηματικές λεζάντες.
- Ελληνικές μαρτυρίες για το ψωμί στην αρχαιότητα, το Βυζάντιο και τους νεότερους χρόνους (τραγούδια, παροιμίες, ποιήματα, γητειές).
- Σχέδια και οδηγίες κατασκευής ξομπλιαστού γιορτινού ψωμιού της κεντρικής Κρήτης.

Το εποπτικό εκπαιδευτικό υλικό που περιέχεται στις ειδικές θήκες αποτελούν:

- Πιστά αντίγραφα εργαλείων σε μικρογραφία (αλέτρι, ζυγός, δρεπάνι, βωλόσυρος, θρυνάκι, παλάμη, βολίστρα).
- Σακουλάκια με σπόρους δημητριακών.
- Σακουλάκια με χόντρο, ξυνόχοντρο, σιμιγδάλι χοντρό, αλεύρι.
- Ειδικά ψωμιά (του παστού, παιδική κουκουναρά).
- Διαφάνειες και πλαστικοποιημένες φωτογραφίες διαφόρων ειδών κρητικών ψωμιών.

Οι μουσειοσκευές συμπληρώνονται από μια πρόταση χειροτεχνίας και δυο παζλ - ψωμιά.

Στο πλαίσιο του προγράμματος διανέμεται (δωρεάν) στους συμμετέχοντες ένα πλούσια εικονογραφημένο 24σέλιδο φυλλάδιο.

Μαρτυρίες ενός πολέμου

Απευθύνεται σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου, στην Α΄ τάξη του Λυκείου και στις Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεις του Δημοτικού

Διάρκεια: 15 Οκτωβρίου του 2012-7 Ιουνίου 2013

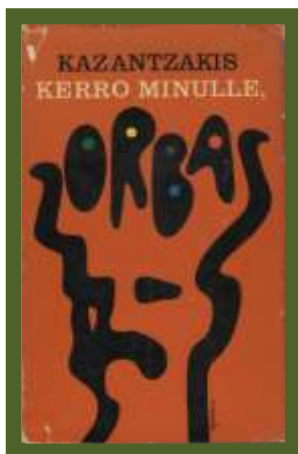
Για την υλοποίηση του προγράμματος αξιοποιείται η μόνιμη έκθεση για τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο. Σκοπός του προγράμματος είναι να αποκτήσουν τα παιδιά έγκυρη γνώση και σαφή επίγνωση για την περίοδο του Β' Παγκοσμίου Πολέμου στην Κρήτη (Πόλεμος του '40, Μάχη της Κρήτης, Κατοχή και Αντίσταση). Με αρωγό και άξονα τα αντικείμενα που εκτίθενται, καθώς και μέσα από ντοκουμέντα ήχου και εικόνας τα παιδιά θα ανακαλύψουν μια άλλη πλευρά του πολέμου. Οι μαρτυρίες των ανθρώπων που βίωσαν τα γεγονότα θα ξεδιπλώσουν με τρόπο άμεσο την θηριωδία μιας πολεμικής σύγκρουσης και τα παιδιά μέσω κατευθυντήριων ερωτήσεων, δραστηριοτήτων και παιχνιδιών, καλούνται να εκφράσουν προβληματισμούς και διαπιστώσεις για τις καταστροφές και τα προβλήματα που προκαλεί μια πολεμική σύγκρουση καθώς και τις επιπτώσεις στον άμαχο πληθυσμό.

Επιπλέον, όπως προβλέπεται και σε άλλα εκπαιδευτικά προγράμματα του Μουσείου, τα παιδιά θα παροτρύνονται να συνεχίσουν την έρευνά τους στο σχολικό, οικογενειακό και φιλικό τους περιβάλλον, καταγράφοντας προσωπικές μαρτυρίες και εντοπίζοντας χώρους και αντικείμενα σχετικά με τα ιστορικά γεγονότα.

Νίκος Καζαντζάκης, ένας ταξιδευτής σε τόπους και ιδέες

Απευθύνεται σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και του Λυκείου και στις Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεις του Δημοτικού

Διάρκεια: 15 Οκτωβρίου του 2012-7 Ιουνίου 2013

Σκοπός του προγράμματος, τόσο μέσα από την ξενάγηση στις Συλλογές του Μουσείου, όσο και μέσα από εκπαιδευτικές δραστηριότητες, είναι να γνωρίσουν οι μαθητές βιωματικά την πολυδιάστατη προσωπικότητα του συγγραφέα, διανοούμενου, κοσμοπολίτη, ταξιδευτή Νίκου Καζαντζάκη.

Το πρόγραμμα συνδυάζει θεωρία και πράξη και με βοηθό ένα εκπαιδευτικό φυλλάδιο προσαρμοσμένο στις ανάγκες της κάθε ηλικίας, οι μαθητές περιηγούνται στις αίθουσες, παρατηρούν τα εκθέματα και μέσα από δραστηριότητες, εκπαιδευτικά παιχνίδια και προβολές, ανακαλύπτουν και δημιουργούν. Πέρα από την σκιαγράφηση του ίδιου του συγγραφέα, τίθεται ως στόχος η γνωριμία των μαθητών με τα ιστορικό-κοινωνικά συμφραζόμενα της εποχής μέσα στην οποία ζει και εμπνέεται ο συγγραφέας, καθώς και η επιρροή που άσκησε το έργο του Νίκου Καζαντζάκη σε άλλους δημιουργούς.

Απώτερη φιλοδοξία του συγκεκριμένου εκπαιδευτικού προγράμματος είναι να ενθαρρύνει τους μικρούς επισκέπτες στο να μελετήσουν συστηματικότερα το συγγραφικό έργο του Νίκου Καζαντζάκη.

Μουσειοσκευές «Νίκος Καζαντζάκης, ένας ταξιδευτής σε τόπους και ιδέες»

Απευθύνονται σε όλες τις τάξεις του Γυμνασίου και Λυκείου και στην Ε΄ και ΣΤ΄ Δημοτικού

Διατίθενται: 15 Οκτωβρίου 2012 - 7 Ιουνίου 2013

Χρόνος δανεισμού: 15 ημέρες

Για τα απομακρυσμένα σχολεία του νομού Ηρακλείου καθώς και των υπόλοιπων νομών της Κρήτης και της Ελλάδας, καθώς και για τους δασκάλους που θα ήθελαν να συνθέσουν ένα δικό τους πρόγραμμα προορίζονται οι μουσειοσκευές «*Νίκος Καζαντζάκης, ένας ταξιδευτής σε τόπους και ιδέες*».

Οι μουσειοβαλίτσες, ανάλογα με την ηλικία των μαθητών περιλαμβάνουν:

- Εκπαιδευτικά φυλλάδια με πληροφορίες και δραστηριότητες για τον κάθε μαθητή.
- Εκπαιδευτικές προβολές με τον βίο, τα ταξίδια και το έργο του Νίκου Καζαντζάκη.
- Ηλεκτρονικό διαδραστικό παιχνίδι με πληροφοριακό υλικό.
- Ένα παιδικό και ένα νεανικό μυθιστόρημα του Νίκου Καζαντζάκη.
- Εισαγωγικό κείμενο που επεξηγεί το στόχο της μουσειοσκευής και του προγράμματος.
- Έντυπο αξιολόγησης του προγράμματος.

Το πρόγραμμα προσφέρεται επιπλέον και σε μία online έκδοχή η οποία βρίσκεται στην κεντρική σελίδα του ΙΜΚ στο διαδίκτυο.

Εορταστικό Πρόγραμμα για το Πάσχα

“Τα χρώματα του Πάθους”

*Απευθύνεται στην Ε΄, ΣΤ΄ Δημοτικού και
στην Α΄ και Β΄ Γυμνασίου*

Διάρκεια: 15 Απριλίου 2013-26 Απριλίου 2013

Το πρόγραμμα, με αφετηρία τρία από τα έργα της Βυζαντινής Συλλογής, στοχεύει να παρουσιάσει τον τρόπο με τον οποίο κορυφαίοι Ευρωπαίοι ζωγράφοι πραγματεύθηκαν το θέμα των Θείων Παθών. Το πρόγραμμα πλαισιώνεται από ειδική εκπαιδευτική προβολή και φυλλάδιο δραστηριοτήτων για τα παιδιά.

Παιδική Λέσχη Ανάγνωσης “Λεξωτικά”

Η Λέσχη Ανάγνωσης αποτελεί μία μόνιμη εκπαιδευτική δράση του ΙΜΚ. Την σχολική χρονιά 2012-2013, θα υλοποιηθεί μία Λέσχη για τους μαθητές της Ε΄, ΣΤ΄ και Α΄ Γυμνασίου με σκοπό την ανάγνωση, την συζήτηση και την υλοποίηση πολυποίκιλων δραστηριοτήτων πάνω σε επιλεγμένα βιβλία. Η εκπαιδευτική αυτή δραστηριότητα θα υλοποιείται μία φορά το μήνα, ημέρα

Σάββατο, στο χώρο του ΙΜΚ.

Στόχος μας, μέσα από αυτή την δραστηριότητα είναι η καλλιέργεια από την παιδική ήδη ηλικία μιας δημιουργικής σχέσης με το διάβασμα, προκειμένου να προωθηθεί η φιλογνωσία με ευχάριστο και ευρηματικό τρόπο. Με τον τρόπο αυτό προσπαθούμε η συνήθεια της ανάγνωσης να γίνεται μέρος της καθημερινότητας των παιδιών, προκειμένου να διατηρηθεί η στενή επαφή με το διάβασμα και επομένως μεγαλώνοντας να θεωρήσουν αυτονόητη και προσωπική επιλογή την συντροφιά του βιβλίου.

Τα εκπαιδευτικά προγράμματα του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης σχεδιάζονται και υλοποιούνται από το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του Μουσείου και προσφέρονται εντελώς δωρεάν στους μαθητές. Το κόστος της προετοιμασίας και της υλοποίησής τους βαρύνει εξ ολοκλήρου την οργανώτρια Εταιρία Κρητικών Ιστορικών Μελετών.

Η διάρκεια κάθε προγράμματος είναι 1.15' περίπου. Οι επισκέψεις γίνονται σε προσυμφωνημένες ημέρες και ώρες, **Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη και Παρασκευή στις 9.45' και στις 11.30'.** Ο αριθμός των μαθητών που συμμετέχουν έχει ορισθεί στους 25 κατ' ανώτατο όριο (ένα τμήμα ανά πρόγραμμα). Πληροφορίες σχετικά με τα τακτικά και έκτακτα εκπαιδευτικά προγράμματα του Ιστορικού Μουσείου Κρήτης μπορείτε να βρείτε στην ιστοσελίδα μας στη διεύθυνση www.historical-museum.gr.

Οι ενδιαφερόμενοι εκπαιδευτικοί μπορούν να επικοινωνούν τηλεφωνικά με την υπεύθυνη του Τμήματος, κυρία Φανή Καμπάνη, (καθημερινά: 13.00'-17.00', στα τηλέφωνα 2810-283219 και 2810-288708, εσωτ: 106) για να ορίσουν το χρόνο της επίσκεψής τους. Με δεδομένο το ενδιαφέρον που εκδηλώνεται για τα προγράμματα είναι σκόπιμο η συνεννόηση αυτή να γίνεται εγκαίρως.

Café IMK

Το Μουσείο διαθέτει, επιπλέον κυλικείο-Καφέ όπου μπορούν να παραμείνουν οι μαθητές κατά την αναμονή του προγράμματός τους. Στο καφέ προσφέρονται ροφήματα, αναψυκτικά, σάντουιτς και σφολιατοειδή.

Πωλητήριο IMK

Στην είσοδο του Μουσείου, υπάρχει πωλητήριο στο οποίο θα βρείτε εκδόσεις, αναμνηστικά και είδη δώρων.

Από το Τμήμα Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων του IMK

Φανή Καμπάνη

ep@ekim.gr